

Părintele PLACIDE DESEILLE

MĂRTURIA UNUI CĂLUGĂR ORTODOX

Convorbiri cu Jean Claude Noyé

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Traducere din limba franceză și prefață de Felicia Dumas

DOXOLOGIA

Iași, 2011

CUPRINS

Cuvântul autorului la ediția românească	7
Prefață.....	10
Introducere	23
Cuvânt înainte	27

I

O viață

Copilul și Meteorele	35
Viața cisterciană	41
Întâlnirea cu Ortodoxia	47
Momentul Vatican II	55
Aubazine	58
Probleme noi	64
Pasul hotărâtor	70
Intrarea în Biserica Ortodoxă	72
Figuri memorabile	80
Activitatea intelectuală	88

II

Divergențe și convergențe

O viziune diferită asupra Bisericii	99
--	-----------

Vina Fericitului Augustin	101
Alte tensiuni în Evul Mediu	105
Timpurile moderne:	
ruptura era deja înfăptuită	109
Despre ecumenismul din zilele noastre	115

III

A fi ortodox

A fi ortodox în Franța	123
Un alt fel de a fi călugăr	129
Rolul părintelui duhovnic	136
Întâietatea rugăciunii	142
Rugăciunea lui Iisus	149
Postul	160
Viața liturgică	169

IV

Viitorul omului, viitorul creației

Prea mult „eu”	177
Omul, ființă a comuniunii	183
Spre o societate creștină	190
Protejarea creației	195
Epilog	210

Cuvântul autorului la ediția românească

Am ezitat vreme îndelungată înainte de a da curs acestor convorbiri cu ziaristul Jean-Claude Noyé. De la întemeierea mănăstirii noastre, atât eu cât și ceilalți părinți ostenitori am încercat mereu să fim cât mai discreți cu putință și să facem în așa fel încât să nu se vorbească prea mult despre noi. După cum spune Sfântul Isaac Sirul, „vorbirea este limbajul lumii acesteia, iar tăcerea este acela al lumii care va să vină”, al cetății cerești, a cărei prefigurare și pregustare pământească se străduiesc să fie mănăstirile noastre. În același timp însă, un călugăr trebuie să știe să-și taie voia proprie, făcând voia celorlați, dacă ea nu contravine voinței divine. Am acceptat așadar, în cele din urmă, să stau de vorbă cu Jean-Claude, un adevărat ziarist creștin, cu care m-am și împrietenit de altfel. Nu am regretat încrederea pe care i-am acordat-o, numeroși cititori – catolici, ortodocși și protestanți – mărturisindu-și interesul cu care au citit această carte, care le-a oferit răspunsuri la întrebări esențiale, lămurindu-le totodată numeroase aspecte referitoare la Ortodoxie și la viața monahală.

Prin urmare, mi-am dat din toată inima acordul pentru ca buna noastră prietenă Felicia Dumas să traducă în limba română această lucrare. Am încercat să îmi achit astfel, măcar în parte, o datorie pe care o aveam împreună cu ceilalți părinți, tovarăși ai mei, față de țara dumneavoastră, pe care o păstrăm cu dragoste și recunoștință

în inimile noastre. Într-adevăr, într-o perioadă în care ne aflam în căutarea Ortodoxiei, în România am descoperit pentru prima dată un popor ortodox și o Biserică care, în ciuda unei persecuții dintre cele mai crude, nu au încetat să păstreze vie, prin sângele mucenicilor și jertfelnicia a numeroși mărturisitori, credința în Hristos și unde, în pofida dificultăților, viața monahală înflorea în jurul unor părinți duhovnici purtători ai focului Duhului Sfânt, pe care am avut binecuvântarea de a-i întâlni și noi în pădurile Moldovei, în mănăstirile Transilvaniei și ale Olteniei, din București și din împrejurimi. Chipurile și cuvintele Părinților Cleopa, Petroniu, Teofil, Sofian, Benedict, Dumitru Stăniloae și mulți alții ne-au rămas întipărite în inimă pentru totdeauna și ne străduim să transmitem la rândul nostru în mănăstirile Sfântul Antonie cel Mare și Acoperământul Maicii Domnului, unde vin atât de mulți credincioși cu viață duhovnicească autentică, ceva din flacăra pe care ne-au încredințat-o. Vremurile din urmă au făcut ca mulți români să fie nevoiți să își părăsească țara și să emigreze în Occident, iar apariția numeroaselor parohii românești, sau mai degrabă franco-române, în regiunile noastre este modul prin care Duhul Sfânt lucrează pentru ca Ortodoxia să fie cunoscută și răspândită aici, într-o perioadă în care Franța este măcinată de un ateism care, chiar dacă nu persecută pe față ca marxismul de inspirație sovietică de altădată, este la fel de agresiv și nu mai puțin periculos pentru suflet. Metocuri ale mănăstirii Simonos Petra din Sfântul Munte, unde voievodul Mihai Viteazul este pomenit ca ctitor, mănăstirile noastre se străduiesc să-i primească cu dragoste frățească pe toți acești exilați, care le îmbogățesc, la rândul-le, cu credința lor.

Bunul Dumnezeu să le dăruiască credincioșilor români forța de a rămâne în continuare fideli admirabilei tradiții spirituale ai cărei purtători sunt și de a o transmite intactă generațiilor viitoare. Binecuvântăm, prin rugăciunile noastre, apariția acestei traduceri în limba română.

Arhimandritul Placide

Mănăstirea Sfântul Antonie cel Mare,

23 mai 2011

INTRODUCERE

Cu o barbă lungă și albă, prin care-și trece deseori mâna cu un gest dezinvolt, îmbrăcat în haină monahală, sprijinindu-se la mers într-un baston, părintele Placide Deseille impresionează imediat printr-o înfățișare de bătrân înțelept. Debitul cumpătat al vocii, cu un fel de accent livresc, o anumită severitate a privirii, respectul și dragostea celor din jur fac din el un personaj față de care te apropii cu prudență.

Însă de îndată ce i-ai câștigat încrederea, se dovedește a fi apropiat, atent și preocupat de binele interlocutorului. Într-un cuvânt: prietenos. Este, cu siguranță, unul dintre cei mai buni cunoscători ai monahismului și ai spiritualității ortodoxe. Teolog eminent, specialist în patristica pe care a predat-o la Institutul „Sfântul Serghie” din Paris, duhovnic cu mulți ucenici, mireni dar și clerici, părintele Placide duce de șaizeci și opt de ani o viață călugărească. O viață împărțită în două perioade simetrice. Vreme de trei decenii bune, a fost călugăr catolic, mai întâi de rit latin și apoi de rit oriental. Această a doua experiență, decisivă, l-a condus spre intrarea în Ortodoxie. Închinoviat din 1977 la Mănăstirea Simonos Petra de la Muntele Athos, a întemeiat apoi în Franța, la îndemnul părintelui său duhovnic, mai multe mănăstiri ortodoxe.

Prima noastră întâlnire datează de la mijlocul anilor '90. Auzisem, firește, vorbindu-se despre acest intelectual

cistercian de la Abația Bellefontaine, inițiatorul colecției „Spiritualitate răsăriteană”, trecut „în cealaltă tabără”, la capătul unei căutări profunde a adevărului și a autenticității creștine. Pentru a afla mai multe, întorcându-mă odată de la un reportaj făcut în partea de sud a Alpilor, am făcut un ocol prin Saint-Laurent-en-Royans, un sătuc din departamentul Drôme, situat la poalele masivului muntos Vercors, în apropierea căruia a fost construită Mănăstirea Sfântul Antonie cel Mare al cărei stareț este, cuibărită în valea Combe-Laval, în imediata apropiere a unor faleze stâncoase mai înalte de o mie de metri. Binevoitor, cel care era numit acum părintele arhimandrit Placide Deseille, m-a primit cu căldură și mi-a dat permisiunea de a scrie câteva articole despre aventura sa spirituală. Îmi amintesc de o slujbă de seară, cu ambi-anță de rugăciune intensă, la care participa un grup de credincioși alcătuit în mare parte din convertiți la Ortodoxie, într-o bisericuță improvizată, împodobită după tradiția ortodoxă. Clădirile mănăstirii erau mai degrabă sumare, iar viața dusă de călugării de acolo părea de-a dreptul spartană.

Aproape cincisprezece ani s-au scurs până l-am întâlnit din nou. Mai întâi, pentru un reportaj pe care l-am publicat în săptămânalul *La vie*¹², referitor la opțiunea pentru agricultura ecologică a maicilor de la Solan (de lângă Uzès) al căror părinte duhovnic este. Apoi, cu ocazia unui interviu, publicat într-unul din caietele aceluiași săptămânal, intitulat *Les Essentiels*¹³, în care părintele vorbește despre experiența paternității spirituale în

¹² *Viața* (n.t.).

¹³ *Lucruri esențiale* (n.t.).

Biserica¹⁴ răsăriteană. Cu acest prilej, cu jumătate de glas, mi-a mărturisit că editurile și presa catolică din Franța l-au trecut sub tăcere după ce a ales Constantinopolul în locul Romei. Mi-a mărturisit, de asemenea, dorința sa de a da uitării acest lung episod care îi pricinuisese multă suferință.

Într-o iarnă, la sfârșit de săptămână, m-am întors la Mănăstirea Sfântul Antonie cel Mare. Mare mi-a fost mirarea când am descoperit noua biserică, o bijuterie de artă sacră, cu cei șase sute de metri pătrați de picturi murale care laudă slava lui Dumnezeu într-un stil epurat, o sinteză între tradiția bizantină și arta vechilor icoane slave. Și clădirile mănăstirii se înmulțiseră și modernizaseră, formând un ansamblu armonios, cu înfățișare athonită, datorită balcoanelor și balustradelor de lemn care se înălțau nu deasupra Mării Egee, ci a pârâului Cholet. A început să ningă tare. Mănăstirea era cufundată într-o liniște molcomă, pufoasă, care dădea o aură nouă discuțiilor noastre. Am avut astfel posibilitatea de a constata pe îndelete cât de vastă și de solidă era cultura acestui bătrân monah și de a mă minuna de precizia memoriei sale. Răspundea cu ușurință și cu larghețe întrebărilor mele, făcând analogii sau paralelisme pe care

¹⁴ Pentru transcrierea acestor convorbiri, vom scrie Biserică cu majusculă când este vorba despre adunarea eclezială, și cu literă mică, atunci când ne referim la clădirea în care aceasta se adună. Vom scrie Ortodoxie cu majusculă atunci când cuvântul desemnează Biserica Ortodoxă și cu literă mică, atunci când el își păstrează doar sensul strict etimologic de dreaptă credință. În același fel, vom scrie Catholicism cu majusculă când cuvântul desemnează Biserica Catolică și catholicism cu literă mică, atunci când cuvântul acesta se referă la doctrina Bisericii Catolice.

numai o îndelungată experiență de viață spirituală le poate îngădui. Uneori, cuvintele îi erau însoțite de anecdote pitorești, care-i stârneau hohote de râs de o candoare nevinovată, de-a dreptul copilărească. Eram cucerit de naturalețea sa. Cu toate acestea, trebuie să recunosc că în același timp eram și mirat de fermitatea cuvintelor sale care îl situau fără doar și poate printre reprezentanții unei ortodoxii ferme și chiar stricte, deși fără încetare își afirma adeziunea la unitatea creștinilor și recunoștința față de părinții și dascălii săi din Biserica Catolică.

Cu părintele Placide Deseille se scrie o pagină întreagă și completă din istoria Bisericii secolului XX. O istorie făcută din căutări, din tatonări, din convergențe și din divergențe. Din rupturi și din apropieri. O istorie locuită dinăuntru de acest monah care a îndrăznit și a săvârșit trecerea de la Apus la Răsărit, devenind punte simbolică între ele. Un om care simbolizează și sintetizează în persoana sa Biserica nedespărțită, la care se referă în permanență. Un duhovnic al timpurilor moderne, un om cu o hotărâre de neclintit care a știut să adune în jurul său un grup de credincioși cuceriți de viața mistică a Bisericii Ortodoxe. Cineva care are multe să ne spună, cu siguranță, despre viața harului și despre posibilitatea oferită oamenilor din vremea noastră – bărbați și femei – de a participa la această viață, deoarece Dumnezeu Însuși S-a făcut om pentru ca omul să devină Dumnezeu.

Jean-Claude Noyé

Copilul și Meteorele

Jean-Claude Noyé: *Care este „declicul” spiritual care a stat la baza vocației dumneavoastră religioase?*

Părintele Placide: Primii ani din viață au fost dure-roși, deoarece tata a murit cu patru luni înainte de a mă naște, iar când aveam doi ani și jumătate, mama a trebuit să mă părăsească, plecând să-și câștige existența; s-a și recăsătorit, de altminteri, fără ca eu să știu, o vedeam foarte, foarte rar și m-a încredințat spre creștere bunicii din partea tatălui. Pot să spun că până la vârsta de unsprezece ani am suferit mult din cauza singurătății și dintr-o angoasă latentă datorată lipsei tatălui. Tot ce am cunoscut de la el au fost pălăria și bastonul care rămăseseră agățate în cuierul de la intrare... În septembrie 1932, intrasem la colegiul iezuiților de la Boulogne-sur-Mer. Eram o sută cincizeci de elevi, într-o instituție mică; de aceea, formatorii noștri iezuiți, oameni de rugăciune, de o mare finețe sufletească și inteligență, erau foarte apropiați de noi, elevii. Sub îndrumarea lor, în prag de adolescență, am descoperit în rugăciune, mai ales în rugăciunea către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, o sursă nesecată de pace și de bucurie.

A fost o perioadă foarte importantă din acest punct de vedere?

Da, care m-a repus complet pe picioare. Trebuie să spun totuși că această trezire spirituală a fost pregătită de educația creștină pe care am primit-o în familie, la școala mării tradiții liturgice și patristice a Bisericii. Buna și cele două mătuși din partea tatălui, care au exercitat asupra mea o influență binefăcătoare, aveau drept cărți de căpătâi *Cartea rugăciunii antice* a lui Don¹⁵ Cabrol¹⁶ și *Anul liturgic* al lui Don Guéranger¹⁷, care conțin texte remarcabile din vechile liturghii din Occident și Orient. Aceste trei femei cu credință robustă și foarte evlavioase, care aveau oroare de sentimentalismul pios, au știut să îmi transmită foarte de timpuriu semnificația și gustul pentru bogățiile Tradiției. Ele iubeau, de asemenea, viața monahală, iar lucrările lui Don Marmion¹⁸ și marile abații de la Beuron, Maredsous și Solesmes¹⁹

¹⁵ Traducem în felul acesta titlul *dom* din franceză, dat unor călugări renumiți în special din ordinele monahale ale benedictinilor, cistercienilor (n.t.).

¹⁶ Don Fernand Cabrol a fost un teolog francez (1855-1937) și călugăr benedictin, inițiator al mișcării de restaurare liturgică, devenit prior și abate al mănăstirii din Farnborough din Anglia (n.t.).

¹⁷ Don Prosper Guéranger a fost abate al vestitei mănăstiri benedictine de la Solesmes, din Franța, în secolul al XIX-lea (n.t.).

¹⁸ Don Colomba Mamion (1858-1923), abate al Mănăstirii Maredsous, care este în prezent în curs de canonizare, a publicat lucrări fundamentale de spiritualitate, întemeiate pe doctrina Sfântului Apostol Pavel și pe *Regula* monahală a Sfântului Benedict.

¹⁹ Beuron, Maredsous și Solesmes sunt mănăstiri benedictine din Germania (prima), Belgia (cea de a doua) și respectiv din Franța (cea de a treia). În secolul al XIX-lea și în prima jumătate a celui

reprezentau pentru ele referințele supreme ale creștinismului. La colegiu, dascălii mei iezuiți mi-au trezit gustul pentru Antichitatea clasică greacă și latină, pentru Evul Mediu cavaleresc și pentru secolul al XVII-lea francez.

Totuși, mediul dumneavoastră familial era unul divers!

Exact. Credința profundă a familiei din partea tatălui era contracarată de vechea tradiție socialistă și anticlericală de la care se revendica mama – admiratoare a lui Jules Guesde²⁰, cu care se și înrudea –, care nu putea suporta să vadă o troiță pe un drum de țară. Două dintre mătușile din partea mamei se căsătoriseră cu emigranți ruși, frații Constantin și Serghei Șerșevski din Chessin. În felul acesta, Ortodoxia a făcut parte de timpuriu din orizontul meu familial. O altă mătușă se căsătorise cu un urmaș al unei familii de pastori protestanți din Cévennes, Félix Gal-Ladevèze și îmi amintesc și acum de crucile hughenote pe care le purtau la gât verișorii mei. Acest unchi era un om animat de un spirit evanghelic profund. Îmi amintesc, de asemenea, că pe când aveam unsprezece sau doisprezece ani, am asistat la unele discuții în care insista asupra iubirii vrăjmașilor și a iertării celorlalți, criterii fundamentale – în opinia lui – ale adevăratului spirit creștin. Unele anecdote care circulau în familie sugerau că nu ezita să pună în practică ceea ce credea și profesa.

de-al XX-lea, aceste mănăstiri au contribuit mult la reînnoirea liturgică și patristică din Biserica Catolică.

²⁰ Om politic socialist francez (1845-1922) (n.t.).

Vă amintiți de lecturi dubovnicești marcante?

Cred că aveam vreo doisprezece ani când am citit într-o revistă veche intitulată *Luna literară și pitorească*, un articol ilustrat cu fotografii evocatoare despre mănăstirile Meteore din Tesalia. Această lectură m-a impresionat profund și am presimțit că aceste cuiburi de vulturi duhovnicești erau ca niște simboluri ale unei tradiții mult mai venerabile și mai autentice decât aceea a marilor abații benedictine contemporane despre care îmi vorbea bunica. Mi-aș fi dorit să fiu călugăr la Marea Meteoră – însă acesta era un vis irealizabil și nu îmi imaginam nici măcar o clipă că într-o zi aș putea fi primit ca și călugăr într-o mănăstire catolică, atât de sublimă și de inaccesibilă mi se părea felul de viață care se ducea acolo. Calea mea părea a fi orientată înspre căsătorie și o carieră laică.

Cu atât mai mult cu cât ați fost, ca să spunem așa, chiar logodit! Cum de ați renunțat la acest început de viață sentimentală pentru a intra în viața monahală?

Prietenia mea profundă pentru tânăra respectivă – deosebit de credincioasă – a contribuit, alături de descoperirea rugăciunii, la depășirea momentului de copilărie dureroasă. La șaisprezece ani, după terminarea studiilor secundare, deplin maturizat după doi ani de război petrecuți într-o regiune deosebit de periculoasă, trebuia să iau o hotărâre decisivă. O alesesem deja pe viitoarea mea soție și azi, după șaiszeci și opt de ani, sunt sigur că alegerea mea ar fi fost excelentă! Îl iubeam însă mai presus de orice pe Hristos și eram convins că o existență pusă în slujba Sa era cea mai frumoasă întrebuintare

a vieții pe care o putea face un creștin. Nutream o mare admirație față de viața monahală, datorită bunicii și mătușilor mele. Mi s-a ivit prilejul de a frecventa abația de la Wisques din Pas-de-Calais, unde am cunoscut un călugăr admirabil, Don Pierre Doyère, fost ofițer de marină, devenit ulterior prior. Am vizitat mai multe abații benedictine, mai cu seamă pe cea de la Solesmes, unde am revenit de mai multe ori după aceea și care a rămas pentru mine, alături de abația de la Trappe, ca o a doua patrie spirituală. Dar viața benedictină, care mă atrăgea prin înrădăcinarea ei tradițională, nu îmi putea satisface o nevoie de absolut, gustul pentru un fel de duritate a existenței și un primitivism evanghelic pe care mi se părea că le întruchipează atât de bine mănăstirile Meteore și ermitajele franciscane din Umbria. Într-adevăr, figura Sfântului Francisc de Assisi și a primilor lui tovarăși, pe care o descoperisem în lucrările lui Joergensen²¹ și în *Fioretti*²² mi se păreau pasionante.

Atunci ați descoperit Abația Bellefontaine din regiunea Anjou²³?

Da, în iulie 1942, însoțind un prieten care dorea să petreacă acolo câteva zile de odihnă și de liniște. Părintele

²¹ Autor danez al unei excelente *Vieți a Sfântului Francisc de Assisi* și al altor lucrări despre originile franciscanilor.

²² Lucrarea *Fioretti* (Floricelele Sfântului Francisc) reprezintă o colecție de scrieri alcătuită în ermitajele din Umbria care povestesc cu multă prospețime viața Sfântului Francisc de Assisi și a tovarășilor săi.

²³ Ordinul cistercienilor este un ordin călugăresc catolic întemeiat în Bourgogne la sfârșitul secolului al XI-lea de un mic grup

abate, căruia îi mărturisisem entuziasmul meu pentru viața monahală, dar și temerile legate de puțința de a duce o astfel de viață, mi-a explicat că nu aceasta era problema și că dacă răspundeam afirmativ la chemarea pe care Domnul o adresează fiecărui creștin: „Dacă vrei să fii desăvârșit – adică să mergi până la capătul logicii botezului tău –, renunță la tot și urmează-Mi”, nimic nu mă putea împiedica să intru în mănăstire. Abătându-se în mod cu totul neobișnuit de la obiceiul de a încerca vreme îndelungată vocația monahală a celor doritori, m-a întrebat chiar foarte brusc după prima noastră discuție: „Când vreți să intrați la mănăstire?”. Surprins, dar deloc descumpănit, i-am răspuns imediat: „Cu cât mai repede, cu atât mai bine!”. Pe 3 septembrie 1942, am fost primit ca postulant, la vârsta de șaisprezece ani. La vremea respectivă, mănăstirea număra aproape șaptezeci de călugări. Câțiva ani mai târziu, încă din 1944, alți tineri au fost primiți ca postulanți; astfel, într-o bună parte din perioada pe care am petrecut-o la Bellefontaine, eram aproape nouăzeci de călugări în această mănăstire.

de călugări benedictini care doreau să ducă o viață mai săracă, mai solitară și mai conformă cu tradiția veche decât cu tradiția marilor mănăstiri din vremea lor. Ordinul a cunoscut o mare expansiune în secolul al XII-lea datorită Sfântului Bernard de Clairvaux, care a avut o influență remarcabilă asupra vremii sale. După aceea, ordinul a cunoscut o decădere și a fost reformat în secolul al XVII-lea sub influența abatelui mănăstirii de la Trappe din Normandia, Armand-Jean de Rancé. Această reformă a dat naștere Ordinului cisterciencilor, stricți în respectarea regulii monahale, sau trapiști, de care aparține abația de la Bellefontaine.

doctrină. De altminteri, faptul că Biserica Romano-Catolică numește de multe veacuri episcopi catolici, uniți sau latini, pentru scaune episcopale care au deja un titular ortodox este un semn evident al non-identității celor două Biserici, chiar pe plan local.

Pasul hotărâtor

De aici și până la a considera că Biserica Ortodoxă este Biserica lui Hristos în plinătatea ei, așa cum afirmați în prezent, și a i vă alătura, este totuși un mare pas!

Într-adevăr, am ajuns la această convingere treptat, încetul cu încetul. Un astfel de parcurs, o astfel de înaintare erau fără îndoială mai ușoare pentru cineva mai tânăr, sau mai puțin ancorat în Biserica Romano-Catolică decât mine. La un catolic din generația mea, ideea primatului papal era extrem de puternic înrădăcinată. Pe de altă parte, la abația de la Trappe, am cunoscut tradiția latină într-una dintre expresiile sale cele mai pure, păstrată și transmisă până la o dată foarte recentă. Am cunoscut călugări, călugărițe, creștini catolici foarte credincioși, transfigurați de o viață duhovnicească profundă. Cunoșteam foarte bine și viața multor sfinți catolici, a căror sfințenie era de netăgăduit și foarte apropiată de aceea a sfinților ortodocși. Găseam în Biserica Romano-Catolică aspecte autentice ale creștinismului, comune cu Ortodoxia și pe care le iubeam. Cu toate acestea, la sfârșitul anului 1976, eram convinși – atât eu cât și ceilalți părinți de la Aubazine – că nu mai puteam ezita. Trebuia

să ne gândim la intrarea noastră în Biserica Ortodoxă; nu știam dacă să o facem repede sau dacă trebuia să așteptăm momentul potrivit. Prietenii catolici sau ortodocși din Franța cu care ne-am sfătuit discret ne-au împărtășit mai degrabă obiecțiile lor. Eram destul de cunoscuți în lumea catolică. Mănăstirea noastră se bucura de un renume modest, dar evident. Li se părea potrivit să rămânem în continuare printre catolici, ajutându-i să-și găsească originile, să se întoarcă la izvoarele comune ale celor două tradiții. Ne gândeam dacă nu cumva o astfel de atitudine nu era mai prudentă, mai potrivită cu porunca iubirii, cu unirea creștinilor, dacă nu cumva acesta era singurul mod de a salva existența însăși a mănăstirii noastre de la Aubazine și de a continua ceea ce începuserăm.

Mi se par argumente extrem de întemeiate!

Da, dar cum puteam să rămânem cu conștiința împăcată în Biserica Catolică, continuând să-i profesăm toate dogmele, când noi eram întru totul convinși că unele dintre ele se îndepărtau de Tradiția Bisericii nedespărțite din primul mileniu? Cum puteam să participăm în continuare cu conștiința împăcată la aceeași Euharistie, când eram întru totul conștienți de divergența de credință? Să cedăm în fața unor considerații de diplomație ecumenică, de oportunitate, de confort personal ar fi însemnat pentru noi să căutăm să le fim pe plac oamenilor și nu lui Dumnezeu și să Îl mințim pe Dumnezeu, nu pe oameni. Nimic nu ar fi putut justifica o asemenea duplicitate. În timpul unei călătorii în Grecia, l-am întâlnit la Mănăstirea Suroti, pe părintele Paisie, duhovnicul

de acolo. I-am vorbit despre convingerea mea, care devenise a noastră, că plinătatea Bisericii lui Hristos se află în Biserica Ortodoxă și nu în catolicism. Însă, în același timp, i-am menționat și obiecțiile prietenilor noștri catolici, dar și ortodocși din Franța, care ne sfătuiau să rămânem în Biserica Catolică pentru a nu produce tulburare și a nu prejudicia relațiile ecumenice și apropierea dintre cele două Biserici. La fiecare obiecție prezentată, părintele Paisie bătea cu pumnul în masă spunând energic: *Anthropina!* Adică, „astea sunt lucruri omenești, gândurile acestea nu vin de la Dumnezeu”.

Intrarea în Biserica Ortodoxă

Prin urmare, ați încercat să intrați imediat și fără întârziere în Biserica Ortodoxă?

Știam că situația Bisericii Ortodoxe din Franța era delicată, că episcopii ei trebuiau să țină seama de imensa majoritate a Bisericii Catolice și să păstreze relații dintre cele mai bune cu ierarhia acesteia. Ne temeam ca nu cumva intrarea noastră în Ortodoxie să stârnească o reacție puternică în anumite medii catolice, care să dăuneze Bisericii Ortodoxe din Franța. De altfel, felul în care s-au desfășurat ulterior evenimentele ne-a dat dreptate întru totul în această privință, depășind cu mult presupunerea noastră. Mai multe personalități ortodoxe cu care ne-am consultat, printre care mitropolitul Meletie de Nicopole, nu ne-au ascuns faptul că ar fi fost, într-adevăr, mai potrivit să fim primiți în Ortodoxie în afara Franței. În ultimii ani, vizitaserăm mai multe țări ortodoxe:

România, Serbia, Grecia și Muntele Athos. Pe atunci, încă nu ne gândeam să devenim ortodocși, ci doream să cunoaștem mai bine Ortodoxia și să ne inițiem în viața ei liturgică și monahală. România ne-a atras în mod deosebit datorită legăturii și conlucrării pe care am remarcat-o între un monahism foarte viu și lucrător, cu personalități duhovnicești extraordinare și un popor cu credință profundă și multă evlavie. Cu toate acestea, nu ni se părea că situația interioară a țării, oprimită de dictatura comunistă a lui Ceaușescu, ar fi putut să permită – acum că se pune problema primirii noastre în Biserica Ortodoxă – stabilirea unei dependențe canonice a noastre de această Biserică, care ne-a rămas însă extrem de dragă. Mai multe împrejurări, în care am ghicit lucrarea lui Dumnezeu, ne-au deschis porțile Mănăstirii Simonos Petra din Muntele Athos, unde am fost primiți ca membri ai obștii monahale la 19 iunie 1977. Pot să afirm, împotriva a tot ceea ce s-a spus sau scris, chiar de către unii ortodocși, că niciodată nu ni s-a cerut aici să ne angajăm într-o luptă împotriva Bisericii Catolice! Niciodată nu ni s-a cerut să ne renegăm trecutul. Dimpotrivă, părintele stareț a insistat foarte mult asupra faptului că intrarea noastră în Biserica Ortodoxă însemna în opinia sa o desăvârșire, intrarea în plinătate, care aducea o completare necesară la tot ceea ce primiserăm înainte în Biserica Catholică, moștenire pe care o respecta întru totul. Tocmai pentru a sublinia continuitatea cu trecutul a insistat să îmi păstrez numele primit când am devenit călugăr la Bellefontaine și când am fost îndreptat spre ocrotire Sfântului Placide.